

Skipulagsstofnun
Valur Klemensson
Laugavegi 166
150 Reykjavík

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 22. október 2014
Tilvísun: UST20141000063/bs

Glerárvirkjun II - umsögn

Vísað er til bréfs Skipulagsstofnunar dags. 7. október sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Um er að ræða 3,3 MW virkjun í Glerá. Í framkvæmdinni felst að reist verður 5-6 m há steinsteypt stífla ofan hins eiginlega Glerárgils, litlu frammar en neysluvatnslindir í Glerárdal. Vatn verður leitt frá stíflunni í um 6 km langri aðrennslispípu að stöðvarhúsi í Réttarhvammi. Lagður verður um 930 m langur vegur frá vatnsveituvegi að stíflustæði.

Framkvæmdasvæði

Efsti hluti pípunnar um 1200 m verður grafinn niður í hlíð dalsins ummólendi og hallandi mýrlendi, en forðast skal röskun slíkra vistkerfa sbr. 37. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd. Að öðru leyti liggur aðrennslispípan um og í jaðri svæða sem þegar hefur verið raskað vegna mannvirkjagerðar eða efnistöku. Neðsti hluti pípunnar og stöðvarhús eru innan svæðis nr. 508 á náttúruminjaskrá, en þessi hluti svæðisins hefur þegar verið raskað við framkvæmdir af ýmsu tagi og er þar m.a. að finna steypustöð Malar og sands. Í vinnslu er friðlýsing fólkvangs á Glerárdal í samstarfi Akureyrarbæjar og Umhverfisstofnunar. Í tillögu að friðlýsingu er gert ráð fyrir að öll mannvirki virkjunarinnar verði utan fólkvangsins.

Helstu umhverfisáhrif

Gróður Pípustæðið er misvel gróið. Efsti hluti liggur um vel gróna grasbakka og hallandi mýri. Miðhlutinn liggur um mela og mólendi, en neðsti hlutinn um raskað svæði. Í skýrslu Náttúrufræðistofnunar Íslands um gróðurfar á Glerárdal kemur fram að fyrirhuguð framkvæmd sé ekki á svæði þar sem gróður er talinn „fjölbreyttur og kjarngóður úthagagróður.“

Ekki er talin ástæða til að ráðast í mótvægisáðgerðir til að draga úr neikvæðum áhrifum á gróður. Umhverfisstofnun vill benda á að þar sem aðrennslispípa verður lögð þvert á hallamýri gæti lögnin hugsanlega hindrað flæði vatns um mýrina. Ef slíkt er talið mögulegt telur stofnunin að grípa ætti til mótvægisáðgerða til að draga úr neikvæðum áhrifum á mýrlendi. Slík áðgerð gæti t.d. falist í að koma fyrir ræsum undir göngustíg sem fyrirhugað er að leggja ofan á pípustæðið.

Fuglalíf Þeir varpfluglar sem fundust á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði eru allir algengir á landsvísu og á nærsvæði utan smyrils, en hreiðurstæði hans var á móts við skotæfinga- og

akstursípróttasvæði þannig að það virðist sem fuglinn truflist ekki mikið af hávaða og umferð. Niðurstaða fuglafræðings er eftirfarandi: „Áhrif fyrirhugaðra virkjaframkvæmda verða fyrst og fremst á framkvæmdatíma en á rekstrartíma er talið að þau verði óveruleg.“ Sem mótvægisáðgerð er gert ráð fyrir að allar framkvæmdir við stíflu og aðrennslispípu á óröskuðum svæðum verði utan varptíma fugla. Umhverfisstofnun telur æskilegt að fara í framkvæmdir síðsumars, á þeim stöðum þar sem framkvæmdir geta valdið fuglum ónæði.

Lífriki Glerár Í greinargerð fiskifræðings kemur fram að skortur á heppilegum búsvæðum og lágur vatnshiti að sumri valdi því að ekki er talið að sjálfbæra stofna laxfiska sé að finna í Glerá.

Ekki er talin ástæða til að ráðast í mótvægisáðgerðir vegna áhrif virkjunarinnar á lífríki árinna.

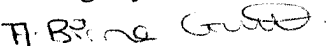
Jarðmyndanir Ekki er talið að virkjunin muni hafa neikvæð áhrif á jarðmyndanir í Glerárdal. Sorpurðun og malarnám undanfarinna áratuga hefur haft gríðarleg áhrif á jökulminjar í mynni Glerárdals og munu virkjanaframkvæmdir ekki bæta miklu við það rask sem þegar er orðið.

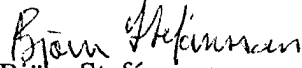
Landslag og sjónræn áhrif Fram kemur í greinargerð að framkvæmdin muni hafa neikvæð áhrif á nokkra minni fossa í Glerá að vetrarlagi en talið er að til þessara fossa sjáist eingöngu frá stöðum þar sem aðgengi er erfitt og beinlínis hættulegt að vetri til.

Útivist og ferðamennska Glerárdalur er skilgreindur sem hverfisverndarsvæði vegna náttúrufars og útivistargildis. Í vinnslu er að gera hluta hans að fólkvangi. Fyrirhugað er að bæta aðgengi að svæðinu og ráðgert er að gera göngustíg á pípustæði og tengja við kerfi göngustíga sem fyrir eru á svæðinu.

Umhverfisstofnun telur að helstu áhrif fyrirhugaðrar virkjunar vera sjónræn áhrif sem helst felast í nýjum mannvirkjum og minna rennsli í fossum í hluta Glerárgils og rask á votlendi á fyrsta hluta pípuleiðar. Áhrif á fossa verða árstíðabundin (minnst rennsli að vetrarlagi) og afturkræf. Áhrif á votlendi verður óafturkræft á sjálfri pípuleiðinni, en Umhverfisstofnun telur að leita eigi allra leiða til að draga úr neikvæðum áhrifum á hallamýri. Framkvæmdin er að mestu á svæði sem þegar hefur verið mikið raskað og ber yfirbragð mannglegra athafna. Að teknu tilliti til ofangreindra atriða telur Umhverfisstofnun ekki líklegt að umrædd framkvæmd hafi umtalsverð umhverfisáhrif í för með sér.

Virðingarfyllst

Aðalbjörg Birna Guttormsdóttir
Teymisstjóri

Björn Stefánsson
sérfræðingur